

Bambino

Projekt: Letem interkulturním světem III.

reg. č. projektu CZ.07.4.68/0.0/0.0/20_079/0002075

Metodika

KNIHY Z CELÉHO SVĚTA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

KNIHY Z CELÉHO SVĚTA

Cílem tohoto tematického celku je práce s předčtenářskou gramotností předškolního věku a také využití příběhu k seznamování se světem kolem nás.

Do tohoto tématu jsme vybraly dvě knihy, kdy jedna je česká a druhá je světově známá. Tyto dvě knihy byly každá uchopena z jiného pohledu, abychom ukázaly, jakým způsobem se dá text určený starším dětem interaktivně zpracovat a přiblížit dětem předškolního věku.

První knihou jsou Staré pověsti české. Příběhy z české minulosti jsme použili jednak proto, abychom jako školka s vyšším podílem dětí z bilingvních či cizojazyčných rodin seznámili děti s českou kulturou. Knihu jsme využili k seznámení s principem minulosti a přítomnosti a jak se věci změnily, a přitom zůstaly podobné.

Druhou knihou je Malý princ. Kniha sama o sobě je postavena na poznávání nových a odlišných míst. S příběhem jsme pracovali jako průvodcem/návodem, jak seznamovat děti s principem novosti a odlišnosti a jak reflektovat tyto principy ve světě kolem nás.

Staré pověsti byly zpracovány jako projektový den. Malý princ byl naopak zas použit jako příběhový rámec školního vzdělávacího plánu, kdy měsíční a týdenní plány byly propojeny a navázány na příběh Malého prince. Z toho důvodu bude tento tematický celek rozdělen na dvě části. Každá část představí aktivity, které byly tvořeny a realizovány s ohledem na způsob uchopení dané knihy. Vždy ale bylo bráno na zřetel, aby aktivity byly různorodé (výtvarné, herní, dramatické, hudební) a podporovaly u dětí pochopení daného tématu a jeho zvnitřnění.

1. kruh/povídání - tato část je pro děti úvodem do tématu. Často začíná pokládáním otevřených otázek, které mají podpořit diskuzi, a poskytnutím dostatečného prostoru, aby si na vše přišly a odpověděly sami. Učitel zde figuruje jako průvodce, otázkami se snaží podpořit děti v přinášení vlastních myšlenek a nápadů k danému tématu. Pro podpoření této fáze jsou do kruhu přinášeny flashcards/ obrázky, knihy či další pomůcky, které mohou pomoci dětem dané téma zprostředkovat (například hračky, interní pravidla naší školky).
2. motivace - pro aktivity z tohoto tematického celku jsme hledali motivace především v osobních zkušenostech dětí. Chtěli poznávat své kamarády, chtěli mluvit o sobě. Odkazovali jsme na příběh či povídání z fáze 1. a hledali podobnosti ve vlastních zkušenostech či snahou vytvořit si vlastní novou zkušenost.
3. Samotná aktivita - během aktivity se stalo, že děti přinášely vlastní inovace a myšlenky. Snažili jsme se v maximální míře na ně reagovat a zapojovat je do probíhající aktivity.
4. reflexe - po každé aktivitě jsme s dětmi v kruhu řešili, co jsme dělali, jak jsme se při tom cítili, jak se nám líbilo/nelíbilo a co bychom mohli případně příště udělat jinak.

Aktivity v této metodice jsou koncipovány primárně pro předškoláky. Nicméně některé z aktivit lze použít i s mladšími dětmi bez jakýchkoliv úprav, či některé je potřeba pro mladší děti přizpůsobit.

STARÉ POVĚSTI ČESKÉ

Na úvod tohoto tematického bloku děti seznámíme s příběhy Starých pověstí českých. Pro menší děti byly příběhy pověstí přepracovány v několika publikacích, aby byly srozumitelnější a kratší.

Knihy:

Vaněček V.: Staré pověsti české pro děti, 2016, ISBN 978-80-271-0124-5

Eislerová J.: Staré pověsti české, 2019, ISBN 978-80-253-5517-6

Drijverová M.: Staré pověsti české pro malé děti, 2012, ISBN 978-80-266-1672-6

Svatý Václav a blaniční rytíři

Pro děti, především kluky, je téma rytířů zajímavé. Primárně se budou kluci zaměřovat na rytíře jako bojovníka a ochránce. Jakýsi předchůdce policie. Postava rytíře a pak především knížete Václava nám může dobře posloužit jako vzor pro téma, že násilí a zbraní. V předškolním věku se u chlapců výrazně objevuje potřeba hry na zbraně a bojování. Naším úkolem je pak vést je k uvědomění, že zbraně je něco, co může chránit, ale také hodně ublížit a že nepatří do nepovolaných rukou. Postava rytíře je také nositelem etiky a zásad slušného chování.

Knihy:

Dominquez N.: Proč? Jak? Hradý a rytíři, 2020, ISBN: 978-80-7567-584-2

Valiente F.: Rytíři na středověkém hradě, 2012, ISBN: 978-80-7371-515-1

Inspiraci můžeme hledat i seriálu Staré pověsti české pro děti zpracované Českou televizí.

Zdroj: <https://edu.ceskatelevize.cz/porad/stare-povesti-ceske-pro-deti>.

Rytířský turnaj

Cíl: orientace v prostoru, sociální vztahy, etiketa

Pomůcky: polystyrénový meč (2x), štít (2x)

Básnička:

*Kdo je rytíř, nemá strach,
ani ve dne, ani v tmách.
Nechová se zbaběle,
chrání svoje přátele.
Rytíř v nouzi pomáhá,
tak zní naše přísaha.*

Tuto aktivitu po celou dobu vede dospělý, který dohlíží a koriguje. Hře předchází

komunitní kruh, kdy s dětmi mluvíme o tom, co to byl turnaj rytířský. Že jeho smyslem nebylo bojovat či někomu ublížit, ale naopak ukázat své dovednosti a obratnost. Že rytíři se vzájemně respektovali.

Před hrou je také důležité si nastavit jasná pravidla: hra nás nesmí bolet, jsme kamarádi, když se řekne „stop“ – přestaneme. Nemíříme si do obličeje, ke hře použijeme výhradně meče (ne pěsti a nohy).

Golem

Cíl: jemná motorika, lidské tělo – jeho části, fantazie

Pomůcky: modelína nebo keramická hlína

Na úvod si přečteme příběh o Golemovi. Poté si s dětmi povídáme, k čemu by takový Golem mohl být. S čím by nám mohl pomáhat? S dětmi si také popíšeme části našeho těla. Učitelka jmenuje jednotlivé části – děti ukazují na svém těle. Poté již dostanou prostor děti, aby dle své fantazie a pouze rukama (bez nástrojů) tvořili své Golemy z modelíny, popřípadě keramické hlíny.

Praotec Čech na hoře Říp

Cíl: fantazie, jemná motorika

Pomůcky: staré časopisy a letáky ze supermarketu, čtvrtky A4, nůžky, lepidlo, fixa/tužka

Co potřebujeme na cestu? Jak dlouho nám cesta může trvat? Jaké dopravní prostředky používáme na cestování dnes? To jsou jen některé otázky, které si s dětmi položíme v komunitním kruhu. Následně si přečteme příběh o praotci Čechovi a prvních Slovanech u nás. Jak oni

cestovali? Co k tomu potřebovali? Jak dlouho jim to mohlo trvat? Co si sbalili?

Při samotné aktivitě si děti „balí“ svůj ranec na cestu. Ze čtvrtky děti vystřihnou pytel či košík (můžou sami si p

ředkreslit či učitelem). Ze starých časopisů a letáků si vystřihují, co by si chtělo vzít na dlouhou cestu. To lepí do svého „pytle“.

Bořivoj a kanec

Cíl: koordinace ruka-oko, hrubá motorika, fantazie, předmatematické dovednosti

Pomůcky: plakát A1 s obrázkem kance, plastové balonky/míčky

Na zeď přilepíme plakát se zobrazením divokého kance. Děti se pak z určité vzdálenosti snaží balonky a míčky trefit do kance. Můžeme si i hrát s instrukcemi pro zapojení předmatematických dovedností. Máte 5 pokusů, nebo házej, dokud se netrefíš 3x a podobně. Pro děti může být náročnější se v zápalu hry na tyto číselné instrukce soustředit, ale i to je učení.

MALÝ PRINC

Příběh malého prince je krásnou ukázkou seznamování se s novými věcmi. Návštěvy malého prince na nejrůznějších planetách je synonymem pro dětský svět, kdy děti se také neustále setkávají s novými věcmi a ty se jim mohou zdát také nepochopitelné jako malému princovi. Zároveň je to příběh o navazování přátelství, a že přátelství může vzniknout i mezi dvěma zcela odlišnými charaktery – princ a růže, princ a liška.

Prvním krokem je děti seznámit s příběhem malého prince. Může to být buď čtenou formou knižního příběhu, nebo divadelní formou.

Hra Malý princ

Cíl: logické myšlení, předmatematické dovednosti, spolupráce

Pomůcky: hra Malý princ – udělej mi planetu! (Ludonaute, 2019)

Vydavatelství Ludonaute vydalo hru s tematikou Malého prince vhodnou již pro předškolní věk. Jedná se o stolní hru, jejíž principem je poskládat si vlastní planetu. Hra samotná může být delší a je jen pro omezený počet hráčů, proto jsme s ní často pracovali v upravené variantě pro větší skupinu dětí, kdy jsme hru využívali k procvičování především předmatematických a zrakových dovedností.

Děti z kartiček měli poskládat tvar planety – kruhu, což je rozvíjení prostorové a zrakové diferenciaci a také logického myšlení. Učili se spolupráci, když pracovali ve dvojicích apod. Poskládaná planeta obsahuje zobrazení nejrůznějších objektů – lucerna, sopka, beránek atd. Jejich počítáním si děti procvičovali jednoduchou číselnou řadu, porovnávání více/méně apod.

Růže Malého prince

Cíl: jemná motorika, představivost

Pomůcky: listové těsto (předrozcené), jablka, nůž, cukr skořice, máslo (rozpuštěné), pečící papír, plech na muffiny

S dětmi jsme si upekli růži pro Malého prince. Plát listového těsta obdélníkového tvaru (který se kupuje běžně v supermarketu) rozdělíme na 4 obdélníky. Jablka nakrájíme na půlměsíce. Tuto část udělá spíše učitel, a to z toho důvodu, že potřebujeme, aby jablka byla nakrájena na co nejtenčí plátky, aby se pak růže dala dobře zabalit, a to dětem předškolního věku ještě příliš nejde. Náhradní variantou může být použít struhadlo s otvorem na kolečka a ty následně rozkrojit na polovinu).

Děti poté pokládají měsíčky jablka podél dlouhé strany obdélníku těsta tak, aby zaoblená strana se šlupkou přechylovala přes okraj těsta. Jablka potřeme rozpuštěným máslem s cukrem a skořicí. Následně ohneme

spodní okraj těsta nahoru přes jablka a srolujeme do šneka. Takovouto „růži“ dáme do jamky na plechu vyloženém pečícím papírem a pečeme v troubě 20min při 180 stupních.

Moje planeta

Cíl: fantazie, správný úchop tužky

Pomůcky: barevné papíry A3, bílé papíry A3, pastelky, nůžky, lepidlo

Po úvodním čtení příběhu Malého prince si s dětmi povídáme o jeho planetě. Co bylo na jeho planetě? A stačilo mu tam mít tak málo? Co by děti chtěli mít na své planetě, jaká by měla být? Je třeba nejdříve podpořit zapojení fantazie u dětí a také sdílení vzájemných nápadů, které pomohou skupině v ukotvování vzájemných vztahů. Učíme děti se vzájemně od sebe inspirovat, sdílet své nápady, zjistit, s kým mají společné nápady.

Poté přichází zcela volná aktivita, kdy děti mají pouze zadáno „teď vytvoř obrázek planety podle tvého přání“.

Následně jsou opět děti i se svými planetami přivedeni do kruhu, aby viděli své výtvary vzájemně. Na konci této aktivity se objevil i jev, kdy některé děti chtěli své planety ještě upravit, doplnit

inspirování nápady, které viděli u kamarádů. To jim bylo samozřejmě dovoleno.

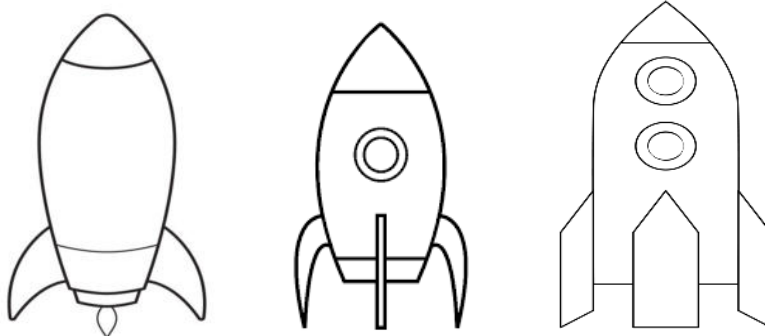
Raketa

Cíl: fantazie, jemná motorika

Pomůcky: bílé čtvrtky A4, špejle / tyčka na balónek, provázek, děrovačka, krepový papír (červený, žlutý, oranžový), pastelky, nůžky, lepidlo

Básnička:

*Podívejte, támhle, děti,
Raketa tam vzduchem letí,
Na zemi vystartovala,
Na dlouhou cestu se dala.
Letí, letí na Měsíc,
Vidíte ji? Už je pryč!*

Jak bychom se my mohli dostat do vesmíru? No přeci raketou. Vytvoříme si raketu, co skutečně létá. Děti vystříhnou tvar rakety z bílé čtvrtky. Tu pak dle vlastní fantazie vybarví z obou stran. Z barevného krepového papíru nastříhají krátké proužky, které nalepí do spodní části rakety jako zážehové plameny. U špičky rakety děrovačkou uděláme díрку, kterou protáhneme provázek a zavážeme. Druhý konec provázku přivážeme na vrchol špejle/ tyčky. Při běhu držíme tyčku a raketa „letí“ za námi. Let rakety se nejlépe děje na zahradě, kde mají děti dostatek prostoru se pořádně „rozletět“

držíme tyčku a raketa „letí“ za námi. Let rakety se nejlépe děje na zahradě, kde mají děti dostatek prostoru se pořádně „rozletět“

Koruna pro prince

Cíl: představivost, jemná motorika

Pomůcky: čtvrtky bílé A4, lepidlo, pastelky, třpytky, dekorační materiály (korálky, flitry, knoflíky, atd), sešívačka

Jak můžeme poznat, že někdo princ či princezna? Dříve k tomu sloužila koruna. Děti si jednu vyrobí. Na začátku bude i krátké grafomotorické cvičení. Děti dostanou čtvrtku, která je uprostřed rozdělena čarou tvaru zubů. Děti si nejdříve několikrát tužkou obkreslí tvar zubů (trénujeme tím správný úchop tužky a změnu směru tahu tužky-lomenou čáru). Následně po čáře čtvrtku rozstříhnou – vzniknou dva obdélníky s jednou stranou zubů jako u koruny. Děti pak volně

dekorují své koruny dle vlastní fantazie. Po zaschnutí lepidla učitelka secvakne konce obdélníků k sobě a vznikne koruna.

Všichni můžeme být princové a princezny!

Divadlo

Malý princ

Dětem byl příběh Malého prince představen i formou divadelního představení.

Divadlo bylo realizováno:

Divadlo DAMDAM

Martina Míková

tel: 776 816 528

e-mail: divadlodamd@seznam.cz

Odkaz: <http://divadlodamd.cz/predstaveni/>

KNÍŽKY Z CELÉHO SVĚTA

V KNIHOVNĚ

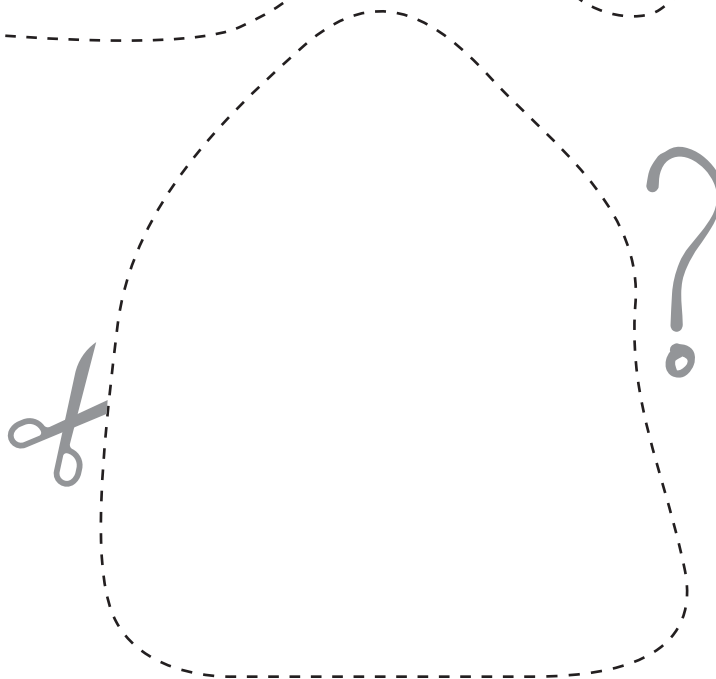
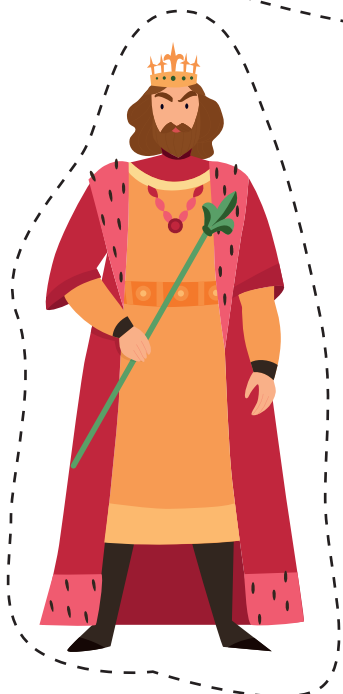
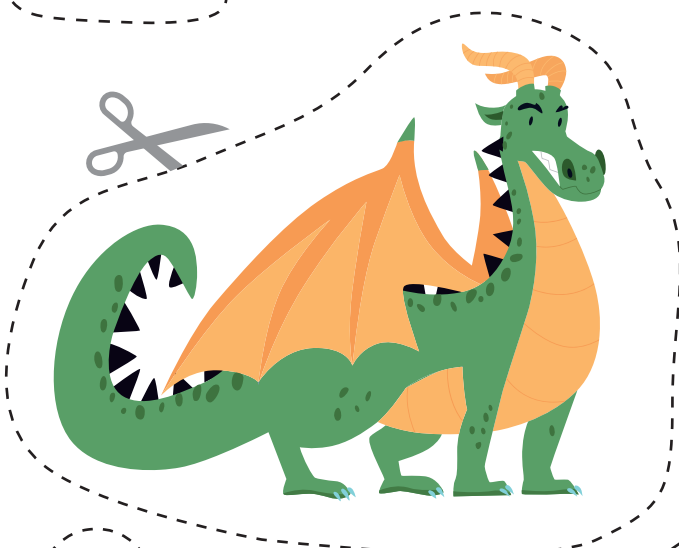
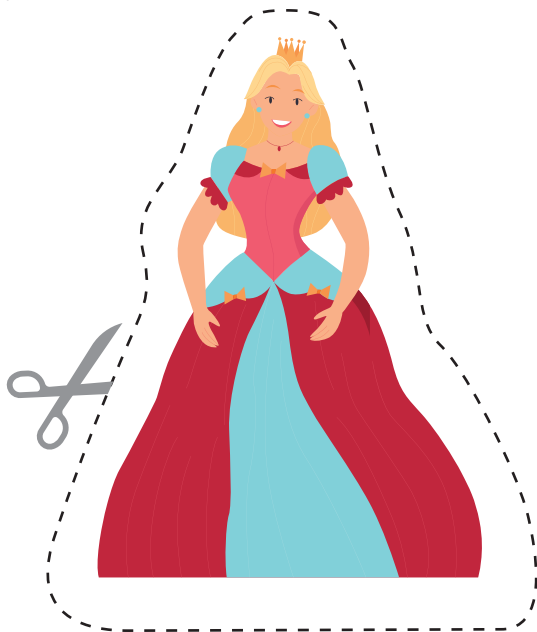
1. Na obrázku je knihovna s knihami a hračkami. Najdi 10 rozdílů.
2. Spočítej knížky v prostřední polici.
3. Jaká je tvá nejoblíbenější knížka? Proč se ti tolik líbí?

KNÍŽKY Z CELÉHO SVĚTA

DIVADLO

Vystříhni si maňásky. Do poslední si dokresli a vybarvi postavu podle sebe.
Nalep je pak na tyčku a vymysli a zahraj pro kamarády představení.

KNÍŽKY Z CELÉHO SVĚTA

PŘÍBĚH

1. Vyprávěj příběh podle obrázků. Jak pohádka skončí, to vymysli sám / sama.
2. Jaká je tvoje nejoblíbenější pohádka? Vyprávěj jí rodičům, sourozencům nebo třeba kamarádům.
3. Na obrázku je celkem devět tlapiček. Všechny je najdi a zakroužkuj.

